

ข่าว

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กระทรวงอุตสาหกรรม

กพร. ชี้แจงกรณีเหมืองแร่โพแทช ยันคุมเข้มด้วยมาตรฐานสากล

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ (กพร.) กระทรวงอุตสาหกรรม ตอบรับข้อห่วงใยของประชาชน จากกระแสโซเชียลที่มีการเผยแพร่ข้อมูลผ่านสื่อสังคมออนไลน์และสื่อมวลชนเกี่ยวกับผลกระทบจากโครงการเหมืองแร่โพแทชในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเฉพาะโครงการในพื้นที่ อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา โดยได้ส่งเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริง ยืนยันภาครัฐกำกับดูแลอย่างเข้มงวด ชูเป้าหมายหลักในการ ดึงทรัพยากรแร่โพแทชมาใช้เพื่อลดต้นทุนปุ๋ยให้เกษตรกร พร้อมมาตรการเยียวยาและกองทุนรองรับชัดเจน หากพบความเสียหายที่มาจากการทำงานเหมือง

นายอดิทัต วะสีนนท์ อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เปิดเผยถึงกรณีที่มีการเผยแพร่ ข้อมูลผ่านสื่อสังคมออนไลน์และสื่อมวลชนเกี่ยวกับข้อกังวลด้านสิ่งแวดล้อมจากโครงการเหมืองแร่โพแทชในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือว่า กพร. ไม่ได้นิ่งนอนใจและได้รับฟังทุกเสียงสะท้อนของประชาชน โดยขอชี้แจงว่า กพร. ตรวจสอบและกำกับดูแลโครงการเหมืองแร่โพแทชอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ก่อนอนุญาตประทานบัตรให้ทำเหมืองผ่านกลไก ที่สำคัญ เช่น 1) **แผนผังโครงการทำเหมือง** ที่กำหนดแผนและรายละเอียดการทำเหมืองใต้ดินตามหลักวิศวกรรม และความปลอดภัย 2) **รายงาน EIA** ที่กำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม ครอบคลุมการรุดตัวของแผ่นดิน การแพร่กระจายของดินเค็ม และการใช้น้ำ 3) **ข้อมูลฐานเปรียบเทียบ (Baseline Data)** ซึ่งจัดเก็บ ข้อมูลฐานด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพให้แล้วเสร็จก่อนเริ่มทำเหมืองหรือผลิตแร่เพื่อใช้เปรียบเทียบเมื่อมีข้อร้องเรียน 4) **รายงานติดตามตรวจสอบ (Monitoring)** ที่กำหนดให้โครงการเหมืองแร่โพแทชต้องติดตามระดับน้ำใต้ดิน คุณภาพน้ำใต้ดิน คุณภาพน้ำผิวดิน คุณภาพดิน และตรวจวัดการรุดตัวจากหุดหลักฐาน ตามบ่อและสถานี ตรวจวัดที่กำหนดทั้งในและรอบพื้นที่โครงการ 5) **การตรวจสอบแบบมีส่วนร่วม** ผ่านคณะกรรมการตรวจสอบการทำเหมืองใต้ดินแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วยหน่วยงานราชการ ผู้มีสิทธิตรวจสอบซึ่งเป็นผู้แทนประชาชนในพื้นที่ ประทานบัตร และผู้เชี่ยวชาญทั้งด้านวิศวกรรมเหมืองแร่ ธรณีเทคนิค และสิ่งแวดล้อม นอกเหนือจากการตรวจสอบ ของทางราชการ 6) **คณะกรรมการมวลชนสัมพันธ์** เพื่อรับฟังและแก้ไขข้อห่วงกังวลของชุมชน และ 7) **กำหนด หลักประกันกรณีเกิดความเสียหาย** เพื่อเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบที่เกิดจากโครงการเหมือง

สำหรับโครงการเหมืองแร่โพแทชในพื้นที่ อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ที่มีประเด็นปรากฏใน สื่อสังคมออนไลน์ กรณีความเค็มของดินและการระบายน้ำเกลือลงบ่อน้ำชุมชนและแหล่งน้ำนั้น ข้อมูลของ กรมพัฒนาที่ดินปี 2547 พบว่า บริเวณตำบลหนองไทรที่เป็นข่าวเป็นพื้นที่ดินเค็มและปรากฏลักษณะของคราบเกลือ บนผิวดินมาแต่เดิม และจากข้อมูลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลพบว่า ส่วนใหญ่น้ำบาดาลมีสภาพเป็นน้ำเค็ม นอกจากนี้ บางส่วนของพื้นที่ตำบลหนองไทรตั้งอยู่บนแนวโดมเกลือที่มีความลึกจากผิวดินประมาณ 85-124 เมตร การละลายของสันโดมเกลือโดยน้ำบาดาลตามธรรมชาติ ทำให้เกิดน้ำบาดาลเค็มและบางบริเวณสามารถแพร่กระจาย

ข่าว

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กระทรวงอุตสาหกรรม

ขึ้นมาสู่ผิวดินเกิดเป็นคราบเกลือบนผิวดินได้ ซึ่งภาพถ่ายบริเวณวัดหนองไทรเมื่อปี 2548 และภาพถ่ายดาวเทียมย้อนหลังก่อนมีโครงการก็ปรากฏคราบเกลือบนผิวดินแล้ว ที่สำคัญคือผลตรวจของกรมควบคุมมลพิษและสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 11 ในปี 2558 ก่อนโครงการได้รับอนุญาตประทานบัตรให้ทำเหมือง พบน้ำในบ่อวัดหนองไทรเค็มถึง 64 กรัมต่อลิตร (น้ำทะเลมีค่า 35 กรัมต่อลิตร) ชี้ชัดว่าพื้นที่มีความเค็มมาแต่เดิม

ที่ผ่านมาได้มีการแต่งตั้งคณะทำงานตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีความเค็มนี้หลายครั้ง ทั้งคณะกรรมการระดับจังหวัดและระดับกรม มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมตรวจสอบทั้งหมด โดยผลการตรวจสอบไม่สามารถชี้ชัดหรือยืนยันได้ว่าความเค็มของพื้นที่เกิดจากจากการทำเหมือง และไม่ปรากฏข้อมูลการปล่อยน้ำเค็มจากพื้นที่โครงการสู่แปลงนาหรือแหล่งน้ำธรรมชาติแต่อย่างใด ทั้งนี้ โครงการทำเหมืองถูกออกแบบภายใต้มาตรการ “Zero Discharge” ห้ามปล่อยน้ำออกจากพื้นที่โครงการเด็ดขาด บ่อกักเก็บน้ำเกลือภายในพื้นที่โครงการต้องปูพื้นด้วยพลาสติกกันซึม (HDPE) และมีคันดินพร้อมคูน้ำล้อมรอบ ปัจจุบันมีการขุดอุโมงค์แนวตั้งเพื่อไปสู่ชั้นแร่ 3 แห่ง มีการอัดฉีดซีเมนต์ผิวน้ำรอบอุโมงค์ (Grout Curtain) ก่อนขุด ซึ่งผลทดสอบการซึมผ่านต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด เสริมผนังอุโมงค์ด้วยคอนกรีตเสริมเหล็ก และติดตั้ง Chemical Seal Ring พร้อมระบบสูบน้ำสำหรับกรณีฉุกเฉิน

กรณีการป้องกันปัญหาและตรวจสอบดินทรุดตัว กพร. กำหนดให้ผู้ประกอบการต้องใช้เทคโนโลยี “การถมกลับ” (Backfill) ซึ่งเป็นมาตรฐานแนวปฏิบัติสากลเช่นเดียวกับในประเทศแคนาดาและเยอรมนี โดยนำหางแร่กลับลงไปถมในช่องว่างของเหมืองใต้ดินร่วมกับการทำเหมืองแบบห้องสลับเสาค้ำยัน ซึ่งช่วยเสริมความแข็งแรงป้องกันปัญหาแผ่นดินทรุดตัวในระยะยาว โดยผลการตรวจวัดหลุมหลักฐานในเขตประทานบัตรเมื่อปี 2568 ไม่พบการทรุดตัวของผิวดินอย่างมีนัยสำคัญ

สำหรับ **กรณีทุนจีนและนอมินี** โครงการเหมืองแร่โพแทชในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา เป็นการลงทุนของภาคเอกชนที่ดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายไทย โดยผู้ถือหุ้นสัญชาติไทยถือหุ้นรวมกว่าร้อยละ 99 ไม่ได้เป็นการแอบแฝงของกลุ่มทุนต่างชาติ ส่วนผู้รับเหมาต่างชาติเป็นเพียงผู้รับจ้างตามสัญญา ไม่ได้รับสิทธิในการทำเหมืองหรือในแหล่งแร่ รัฐบาลไทยไม่ได้มีสถานะเป็นผู้ร่วมทุนในโครงการดังกล่าวตามที่ถูกกล่าวอ้าง บทบาทของ กพร. คือหน่วยงานกำกับดูแลที่ต้องปกป้องผลประโยชน์ของประเทศและประชาชนเป็นอันดับแรก หากพบว่าผู้ประกอบการไม่ปฏิบัติตามแผนผังโครงการและเงื่อนไขที่กำหนด กพร. มีอำนาจเต็มในการสั่งระงับการประกอบการทันที

สำหรับ**กรณีโครงการเหมืองแร่โพแทชในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี** ซึ่งอยู่ระหว่างเสนอเรื่องขอเพิ่มทุนจดทะเบียนเป็น 12,200 ล้านบาทเศษให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยโครงการมีผู้ถือหุ้นเป็นของไทย ร้อยละ 50.10 และเป็นของบริษัทต่างชาติ ร้อยละ 49.90 จึงมีโครงสร้างผู้ถือหุ้นเป็นไปตามที่กฎหมายไทยกำหนด โดยการขอเพิ่มทุนจดทะเบียนดังกล่าวก็เพื่อเพิ่มความเข้มแข็งทางการเงินให้สามารถเร่งดำเนินการผลิตแร่โพแทชให้เป็นไปตามแผนงานก่อให้เกิดการจ้างงานในท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อม ลดการพึ่งพาการนำเข้าปุ๋ยโพแทสเซียมจากต่างประเทศ และช่วยเกษตรกรไทยทั้งประเทศได้ใช้ปุ๋ยโพแทสเซียมในราคาที่ถูกลง

ข่าว

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กระทรวงอุตสาหกรรม

กรณีให้มีการจัดทำ SEA ของภาคอีสานทั้งระบบ ได้เคยมีการจัดทำประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) การพัฒนาเหมืองแร่โพแทช เมื่อปี พ.ศ. 2555 แล้ว โดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ โดยได้วิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างศักยภาพของพื้นที่กับทางเลือกในการพัฒนาโครงการ ศึกษาวิเคราะห์ และประเมินผลใน 4 มิติ ได้แก่ มิติด้านสิ่งแวดล้อม มิติด้านเศรษฐกิจ มิติด้านสังคม และมิติด้านเทคโนโลยี และได้เลือกพื้นที่จังหวัดอุดรธานี สกลนคร ชัยภูมิ และนครราชสีมา ในการดำเนินการโครงการ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่ได้เลือกทางเลือกในการพัฒนาเหมืองแร่โพแทชบางพื้นที่อย่างมีเงื่อนไขเป็นทางเลือก สูงสุดร้อยละ 63.16 ซึ่งเป็นข้อบ่งชี้ว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสนับสนุนการพัฒนาเหมืองแร่โพแทช

กพร. ขอยืนยันว่า แผนผังโครงการทำเหมืองและรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) มีผลผูกพันทางกฎหมาย หากการประกอบกิจการสร้างความเสียหาย ผู้ประกอบการไม่สามารถปิดความรับผิดชอบได้ นอกจากนี้ โครงการเหมืองแร่โพแทชทุกโครงการมีการจัดตั้งกองทุนดูแลชุมชนและพัฒนาท้องถิ่น รวมถึงสนับสนุน การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบโครงการ โดยโครงการเหมืองแร่โพแทช จังหวัดนครราชสีมา มี 6 กองทุน วงเงินรวม 365 ล้านบาท และจัดทำประกันภัยกรณีการหลุดตัวของพื้นที่วงเงิน 20 ล้านบาท ส่วนโครงการเหมืองแร่โพแทช จังหวัดอุดรธานีมี 9 กองทุน วงเงินรวม 3,150 ล้านบาท และจัดทำประกันภัยความรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอก 500 ล้านบาท กองทุนประกันความเสี่ยง 100 ล้านบาท และหลักประกันการฟื้นฟูพื้นที่และเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ 1,856 ล้านบาท

“การพัฒนาอุตสาหกรรมต้องเดินหน้าควบคู่ไปกับการดูแลสิ่งแวดล้อม ผู้ประกอบการต้องปฏิบัติตาม มาตรฐานด้านความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อมสูงสุด หากผลการตรวจสอบพบว่าการละเมิดมาตรการด้าน ความปลอดภัยหรือสิ่งแวดล้อม ก็พร้อมบังคับใช้กฎหมายอย่างเด็ดขาดเพื่อปกป้องประชาชนและสิ่งแวดล้อม โดย กพร. พร้อมเปิดรับฟังข้อมูลจากทุกภาคส่วน และจะดำเนินการตรวจสอบอย่างตรงไปตรงมา เพื่อให้แร่โพแทช เป็นฟันเฟืองสำคัญที่สร้างความมั่นคงให้เศรษฐกิจไทย และอยู่ร่วมกับชุมชนได้อย่างยั่งยืนอย่างแท้จริง” นายอดิทัต กล่าวทิ้งท้าย

27 ตุลาคม 2569